

*Til: Eva Borchorst Mejnertz og Rabih Azad-Ahmad,
Radikale Venstre*

25. juni 2020
Side 1 af 4

Fælles svar fra Teknik og Miljø, Kultur og Borgerservice og Sociale Forhold og Beskæftigelse på 10-dages forespørgsel fra Radikale Venstre om kimtal og legionella i kommunale bygninger

Radikale Venstre har fremsendt følgende 10-dages forespørgsel:
På Rådhuset er det for øjeblikket forbudt at drikke vandet - både fra samtlige vandhaner og drikkevandsautomater. Det er også forbudt at tage bad.

Det skyldes, at der er målt for høje kim-tal og der er risiko for fx legionærsyge ved eksponering for legionella. Legionella er en farlig bakterie der trives i varmt og stillestående vand. Den er særligt farlig ved indånding via vanddamp.

Legionærsyge er en farlig lungesygdom som forårsager dødsfald hos 10-15 % af de der smittes. Legionærsyge er blevet mere udbredt i Danmark, hvor der i 2018 var anmeldt 253 tilfælde. Alle kan blive smittet, men sygdommen rammer især personer over 50 år og dobbelt så mange mænd som kvinder.

Situationen på Rådhuset er formentligt opstået som konsekvens af, at vandrørene er gamle og at vandet har været stillestående pga Corona-nedlukningen. Det vil derfor formentligt også gøre sig gældende i mange andre bygninger i Aarhus kommune.

Radikale venstre ønsker derfor belyst om der er foretaget målinger på andre kommunale bygninger, hvor der kan være en lignende risiko? Herunder er vi især optagede af plejehjem, bygninger der benyttes af sårbare, skoler og dagtilbud.

Vi ønsker desuden en vurdering af hvilke tiltag der evt bør gøres udenfor Rådhuset for at sikre, at borgerne ikke udsættes for høje kim-tal og for at borgerne er fornødent oplyste.

Endelig vil vi gerne have et indblik i om der som følge af corona-krisen og nedlukningen kan være en stigning i tilfælde sygdomme der relaterer sig til høje kim-tal eller legionella?

Svar:

Den tværkommunale legionellagrube har drøftet og vurderet de risici, der er forbundet med genåbningen af kommunens bygninger. Gruppen har også drøftet spørgsmålene fra Radikale Venstre om kimtal og legionella i kommunale bygninger.

Legionellagruppen udsendte i uge 22 en anbefaling til magistratsafdelingerne om at følge kommunens tidligere udarbejdede driftsvejledning "Drift af

TEKNIK OG MILJØ

Fællesadministrationen MTM
Aarhus Kommune

Stab

Karen Blixens Boulevard 7
8220 Brabrand

Direkte telefon: 2920 4260

E-mail:
ejendomme@mtm.aarhus.dk
Direkte e-mail:
lijo@aarhus.dk
www.aarhus.dk

Sagsbehandler:
Jørgen Lindberg / Finn Nathan

varmtvandsanlæg, februar 2010”, samt dokumentet ”Legionella handleplan 2017 – for kommunale bygningsejere i Aarhus Kommune”, da disse er specifikt målrettet det tekniske servicepersonale i alle magistratsafdelinger og disses løbende arbejde med at forebygge for høje legionellaforekomster.

25. juni 2020
Side 2 af 4

De førnævnte dokumenter er udarbejdet på baggrund af materiale og anbefalinger fra Statens Serum Institut, overlægen for patientsikkerhed (tidligere Embedslægen) samt Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen. Dokumenterne er løbende blevet opdateret med ny viden på området. I henhold til handleplanen udtages hvert år stikprøver på legionellaforekomster ift. forskellige bygningssegmenter i Aarhus Kommune.

I normale tilfælde vil der på en del af kommunens bygninger være en længere stilstandsperiode hen over sommeren – skoler, daginstitutioner o.l. – typisk fem til seks uger, men grundet den ekstraordinære situation i år har der været en stilstandsperiode på cirka 12 uger.

Fremgangsmåden ved genåbning af de kommunale bygninger er dog nogenlunde den samme som i de ordinære situationer, der er i normale driftsår uden pandemisk nedlukning af samfundet. De tidligere udstukne retningslinjer for drift af varmtvandsanlæg vurderes også i den aktuelle genåbningssituation at være tilstrækkelige.

Det vil i alle tilfælde bero på en individuel vurdering af det enkelte koldt- og varmtvandsanlæg i den enkelte bygning, set ud fra anlæggets opbygning og bygningens brug. Denne vurdering af vand anlæggene bør foretages af den enkelte bygningsejers driftspersonale, da disse har den fornødne viden i forhold til bygningens brug.

Den tværmagistratslige legionellagruppe ser erfaringsmæssigt ikke smittefare ved normale drikkevandsinstallationer, da disse i langt de fleste tilfælde er opbygget på en sådan måde, at der kun vil forekomme en minimal forstøvelse af vand fra systemet. Legionærsyge er en lungesygdom, som kan opstå, når nanodråber (aerosoler) med legionellabakterier inhaleres og ender i lungerne. Legionærsyge opstår ikke ved optagelse gennem fordøjelsessystemet.

Den særlige opmærksomhed bør derfor rettes mod bruseinstallationer i bade- og skyllerum, køkkener med afskylningsbrusere og automatiske opvaskefaciliteter, vaske- og rengøringsrum mv., da der her med forhøjet sandsynlighed vil forekomme forstøvelse (aerosolisering) af vand fra systemet.

Ved de varmtvandsanlæg, der ikke er udført med kemisk vandbehandling såsom Klordioxid o.l. - hvor der kan ske en aktiv og automatiseret bekæmpelse af legionella biofilm i installationen vha. gennemstrømning - er det le-

gionellagruppens anbefaling, at man følger driftsvejledningen "Drift af varmtvandsanlæg, februar 2010", samt "Legionella handleplan 2017 – for kommunale bygningsejere i Aarhus Kommune".

25. juni 2020
Side 3 af 4

Det vil bl.a. sige, at man gennemskyller varmtvandsanlægget med 70°C varmt vand helt ud til tappstederne og lader dette løbe i minimum fem minutter, hvorefter der tages en måling af det aktuelle legionellatal.

Kan de maksimalt tilladelige grænseværdier ikke overholdes, i forhold til det i de førnævnte publikationer angivne, bør man gentage gennemskylningsproceduren eller foretage yderligere aktive indsatser jf. driftsvejledningen og handleplanen.

På baggrund af ovenstående er det derfor legionellagruppens anbefaling, at opgaven differentieres indenfor Aarhus Kommunes magistratsafdelinger, da disse er bygningsejere og derfor har den nødvendige lokalviden om de enkelte bygningers daglige drift.

Følges vejledningerne til gennemskylning mv. af brugs- og varmtvandsanlæggene, anbefales det ligeledes at få foretaget test af vandkvaliteten med henblik på de aktuelle legionellatal, så behandlingen kan gentages eller udvides om nødvendigt.

Det kan i nogle tilfælde være nødvendigt at foretage en kemisk rensning af vandinstallationerne, og eventuelt efterfølgende supplere med installation af klordioxidanlæg for at sikre en permanent lav legionellaforekomst.

I forbindelse med genåbning af kommunale administrationsbygninger har Teknik og Miljø foretaget de anbefalede rutinemæssige gennemskylninger i cirka en måned, hvorefter der er taget prøver af legionellaforekomster og kimtal i drikkevandsautomater.

I fem ud af 12 administrationsbygninger blev der fundet for høje legionellaforekomster, ligesom der i en række bygninger blev konstateret for høje kimtal i drikkevandsautomater. Der blev derfor iværksat kemisk rensning af vandinstallationer og undersøgelse af funktionsdygtighed af klordioxidanlæg på varmtvandsinstallationerne, ligesom der konkret blev installeret UV-anlæg på koldt vandsinstallationer. Brugsvandet må på grund af de forhøjede kimtal ikke drikkes i bygningerne ligesom drikkevandsautomater er lukkede. Der er ikke tale om for høje coliforme eller coli bakterier, og Overlægen for Patient-sikkerhed (embedslægen) har derfor udtalt, at der ikke er nogen risiko ift. brug af vandet til håndvask.

Forbuddene gælder, indtil der foreligger dokumenterede lave bakterieforekomster.

Alle steder, hvor der er omklædnings- og bedefaciliteter på idræts- og svømmeanlæg, skylles anlæggene igennem, og der foretages efterfølgende målinger, og anlæggene tages ikke i brug før de ved gentagen prøvetagning viser tilfredsstillende resultater. Undersøgelsesresultater for kimtal tager fire til fem dage at få frem fra prøvetagning, mens undersøgelser for legionellabakterier tager 14 dage.

25. juni 2020
Side 4 af 4

Der kan ikke siges noget om i hvilket omfang sygdommeldinger kan henføres til for høje kim- eller legionellatal, idet dette kræver registrering af den sygdom, der ligger til grund for sygdommeldingen, hvilket ikke er muligt.

Med venlig hilsen

Bünyamin Simsek
Rådmand

/

Michael Johansson
Økonomi- og adm.chef

Kristian Würtz
Rådmand

/

Bjarne Høyer Andresen
Økonomiechef

Rabih Azad-Ahmad
Rådmand

/

Erik Frisgaard
Økonomi- og personalechef